

Valtuustoaloite Hatanpään ja Koukkuniemen investointien kokonaistaloudellisesta arvioinnista sekä tulevaisuuden tilatarpeen selvittämisestä 15.6.2026

Pirkanmaan aluevaltuustolle tulee ennen Hatanpään ja Koukkuniemen kiinteistöjä koskevia lopullisia päätöksiä esittää kattavat ja riippumattomat selvitykset kiinteistöjen arvosta, kunnosta, korjaustarpeista ja niiden kustannuksista, mahdollisista suojelumerkinnöistä sekä rakennusten soveltuvuudesta nykyisiin ja tuleviin käyttötarpeisiin.

Pirkanmaan aluevaltuustolle tulee lisäksi esittää arvio siitä, miten suunnitellut investoinnit vaikuttavat koko Pirkanmaan palveluverkkoon ja palveluiden alueelliseen saavutettavuuteen. Selvityksessä tulee osoittaa, että palvelut voidaan jatkossakin järjestää palvelutarpeen mukaisesti koko Pirkanmaan alueella eikä ainoastaan suurimmissa kaupunkikeskuksissa. Investointien tulee tukea tasapainoista palveluverkkoa, jossa huomioidaan sekä kaupunkialueiden että maaseutu- ja reuna-alueiden asukkaiden palvelutarpeet ja palveluiden saavutettavuus.

Pirkanmaan aluevaltuustolle tulee lisäksi esittää kokonaisarvio Pirkanmaan hyvinvointialueen pitkän aikavälin tilatarpeesta. Arvion tulee perustua palveluverkon kehittämiseen, väestöennusteisiin, palvelutarpeiden muutoksiin, digitalisaation vaikutuksiin sekä palvelutuotannon tavoitteisiin. Selvityksessä tulee arvioida, kuinka paljon ja minkälaisia tiloja Pirkanmaan hyvinvointialue tosiasiallisesti tarvitsee tulevina vuosikymmeninä sekä miten suunnitellut investoinnit vastaavat tähän tarpeeseen.

Nyt esitettävässä investointisuunnitelman täydentämisessä Hatanpään ja Koukkuniemen kohteille esitetään yhteensä noin 180 miljoonan euron investointivaroja (118 milj. €, 42,3 milj. € ja 20 milj. €). Lisäksi kohteisiin kohdistuu todennäköisesti merkittäviä korjaus- ja perusparannusinvestointeja. Kyseessä ovat hyvinvointialueen mittakaavassa erittäin suuret taloudelliset sitoumukset, joiden vaikutukset ulottuvat pitkälle tulevaisuuteen.

Pirkanmaan aluevaltuustolle tulee esittää perusteellinen arvio investointien vaikutuksista:

- käyttötalouteen,
- vuosittaisiin pääoma- ja rahoituskustannuksiin,
- lainanottotarpeeseen ja velkaantumiseen,
- palvelutuotannon kokonaiskustannuksiin,
- palveluverkon ylläpitämiseen koko Pirkanmaan alueella,
- sekä tulevien vuosien talouden tasapainottamistarpeisiin.

Eryyisesti Pirkanmaan aluevaltuustolle tulee esittää arvio siitä, kuinka mahdolliset uudet lainanottovaltuudet ja niiden perusteella toteutettavat investoinnit lisäävät tulevaisuudessa

säästö-, tehostamis- ja sopeuttamispainetta hyvinvointialueen käyttötalouteen. Tarkastelussa tulee huomioida samanaikaisesti hyvinvointialueen merkittävät kustannuspaineet, kuten palkkojen harmonisoinnin vaikutukset, henkilöstökulujen yleinen kasvu, väestön ikääntymisestä aiheutuva palvelutarpeen lisääntyminen sekä muut lakisääteisten palveluiden kustannusten nousutekijät.

Pirkanmaan aluevaltuustolle tulee lisäksi esittää arvio siitä, voivatko investoinneista aiheutuvat pääoma- ja rahoituskustannukset tulevaisuudessa lisätä painetta palveluiden keskittämiseen tai palveluverkon supistamiseen muualla Pirkanmaalla. Selvityksessä tulee arvioida investointien vaikutukset palveluiden alueelliseen yhdenvertaisuuteen ja mahdollisuuksiin turvata palvelut palvelutarpeen mukaisesti koko maakunnan alueella.

Pirkanmaan aluevaltuustolle tulee myös esittää selvitys vaihtoehtoisista toteutustavoista, mukaan lukien uudisrakentamisen mahdollisuus sekä eri sijoituspaikkojen vertailu. Tarkastelussa tulee huomioida erityisesti Pirkanmaan hyvinvointialueen jo omistamat maa-alueet ja kiinteistökokonaisuudet. Vaihtoehtoisena sijoituspaikkana tulee arvioida muun muassa Pitkäniemen alueen soveltuvuus suunniteltuihin toimintoihin.

Vaihtoehtojen vertailussa tulee tarkastella investointien kokonaiskustannuksia, elinkaarikustannuksia, käyttötalouteen kohdistuvia vaikutuksia, rakentamisen toteutettavuutta, saavutettavuutta, toiminnallisuutta, palvelutuotannon tehokkuutta sekä pitkän aikavälin taloudellisia vaikutuksia.

Mikäli investointisuunnitelman edellyttämät lainanottovaltuudet myönnetään, edellä mainitut selvitykset tulee saattaa Pirkanmaan aluevaltuuston käsiteltäviksi ennen mahdollisten kiinteistökauppojen toteuttamista tai niihin sitoutumista.

Perustelut

Pirkanmaan hyvinvointialueen tulevien vuosien taloudelliseen tilanteeseen vaikuttavat samanaikaisesti merkittävät investointitarpeet, kasvavat käyttötalousmenot sekä palkkojen harmonisoinnista, väestön ikääntymisestä ja palvelutarpeiden kasvusta aiheutuvat kustannuspaineet. Näin merkittäviä investointi- ja kiinteistöratkaisuja tehtäessä aluevaltuustolla tulee olla käytettävissään riittävät tiedot investointien kokonaiskustannuksista, vaikutuksista velkaantumiseen, käyttötalouteen ja palvelutuotantoon sekä hyvinvointialueen todellisesta pitkän aikavälin tilatarpeesta.

Palveluiden järjestämisen lähtökohtana tulee olla koko Pirkanmaan asukkaiden yhdenvertainen kohtelu ja palveluiden saatavuus palvelutarpeen mukaisesti. Investointipäätöksiä ei tule arvioida ainoastaan yksittäisten kohteiden tai Tampereen kaupunkialueen näkökulmasta, vaan niiden vaikutusten kautta koko maakunnan palveluverkkoon. Aluevaltuustolla tulee olla käytettävissään selkeä arvio siitä, miten suunnitellut investoinnit vaikuttavat palveluiden alueelliseen sijoittumiseen, saavutettavuuteen ja mahdollisiin palveluverkon muutoksiin tulevaisuudessa.

Lisäksi on tärkeää varmistaa, että päätöksenteossa arvioidaan tasapuolisesti myös Pirkanmaan hyvinvointialueen omistamien maa-alueiden ja kiinteistöjen

hyödyntämismahdollisuudet ennen uusien kiinteistöjen hankintaa tai merkittäviin investointeihin sitoutumista. Näin voidaan varmistaa julkisten varojen vastuullinen käyttö sekä taloudellisesti ja toiminnallisesti kestävät ratkaisut koko Pirkanmaan hyvinvointialueen palvelutuotannon näkökulmasta.

Pirkanmaan Keskustan aluevaltuustoryhmä